

Adăpostul de protecție civilă și obligațiile aferente

Alexandru Popa (asociate Filip&Company)

În primul rând este important a sublinia faptul că adăpostul de protecție civilă, cunoscut și sub denumirea de adăpost pentru apărarea locală antiaeriană („adăpost A.L.A.”) este diferit de adăpostul antiatomic, care nu cunoaște o reglementare în legislația din România. În prezentul articol ne vom referi doar la cel dintâi, respectiv adăpostul A.L.A. Totodată, listele și hărțile vehiculate în ultima vreme în mediul online privind adăposturile din România privesc tot adăpostul A.L.A., deși, în mod eronat, s-au folosit inclusiv termenii de buncăr sau adăpost antiatomic.

Realizarea adăpostului A.L.A. este în prezent obligatorie în cazul anumitor categorii de construcții ce se regăsesc în anexa nr. 1 la Hotărârea nr. 862/2016 pentru aprobarea categoriilor de construcții la care este obligatorie realizarea adăposturilor de protecție civilă, precum și a celor la care se amenajează puncte de comandă de protecție civilă („Hotărârea 862”).

Primul criteriu de la care pornim pentru a verifica încadrarea clădirilor noi în prevederile Hotărârii 862 este existența subsolului, obligația de a realiza adăpost A.L.A. nefiind aplicabilă în cazul clădirilor cu demisol. Diferența dintre subsol și demisol este dată de adâncimea la care acestea se află sub pământ și încadrarea acestora va fi reflectată prin documentația tehnică, certificatul de urbanism și autorizația de construire.

Al doilea criteriu major constă în aria desfășurată a clădirilor noi prevăzute cu subsol. Obligația realizării adăpostului A.L.A. există atunci când aria desfășurată este mai mare sau egală cu 600 mp în cazul clădirilor având destinația de (i) comerț, producție sau depozitare, (ii) birouri, financiar-bancară, de asigurări și burse, (iii) învățământ,

■ **În situația în care dezvoltatorul inițial nu obține autorizația de protecție civilă, această obligație incumbă proprietarului actual al imobilului care poate fi sancționat ca subiect activ al contravenției.**

Alexandru Popa (asociate Filip&Company)

supraveghere, îngrijire sau cazare copii preșcolari, elevi, studenți, bătrâni, persoane cu dizabilități sau lipsite de adăpost, (iv) dispensare și policlinici, (v) cultură, (vi) primire turistică de tip hoteluri, moteluri și vile turistice, (vii) gară, autogară și aerogară, (viii) clădiri de locuit colective, (ix) lăcașuri de cult și spații de cazare aferente, accesibile publicului sau destinate vieții monahale, precum și pentru clădirile (x) reprezentând sedii ale autorităților și instituțiilor publice locale sau pentru (xi) comunicații electronice.

Totodată, obligația subzistă și în cazul clădirilor noi prevăzute cu subsol având destinația de îngrijire a sănătății, cu paturi staționare, indiferent de suprafața construită, precum și în cazul construcțiilor din categoria amenajărilor sportive închise, cu capacitatea mai mare sau egală cu 400 de locuri pe scaune, indiferent de aria desfășurată.

În cazul construcțiilor existente la data intrării în vigoare a Hotărârii 862, nu se impune realizarea adăpostului A.L.A. decât în situația extinderii acestora, cu aria construită

mai mare de 150 mp, dacă aria desfășurată a construcției realizate se încadrează în prevederile indicate mai sus, cu excepția extinderilor la clădiri cu destinația pentru cultură, clasificate ca monumente istorice. Separat, menționăm că obligația realizării adăpostului A.L.A. există și pentru stațiile de metrou. Totodată, Hotărârea 862 prevede și categoriile construcții pentru care este obligatorie realizarea punctelor de comandă de protecție civilă, acestea fiind clădirile noi reprezentând sedii ale autorităților administrației publice centrale, ale prefecturilor, consiliilor județene și Consiliului General al Municipiului București, ale consiliilor locale ale municipiilor de reședință de județ și ale consiliilor locale ale sectoarelor municipiului București.

Obligația autorităților administrației publice, instituțiilor publice, operatorilor economici și proprietarilor de imobile de a prevedea în planurile de investiții și de a realiza adăposturi A.L.A. este reglementată expres prin Legea 481/2004 privind protecția civilă („Legea 481/2004”).

Astfel, conform Legii 481/2004, adăposturile A.L.A. prevăzute în documentațiile tehnice ale investițiilor se avizează tehnic, premergător eliberării autorizației de construire, de către serviciile de urgență profesionale, potrivit metodologiei elaborată de Inspectoratul General pentru Situații de Urgență.

În prezent, metodologia aplicabilă este cea aprobată prin Ordinul 129/2016 pentru aprobarea normelor metodologice privind avizarea și autorizarea de securitate la incendiu și protecție civilă („Normele Metodologice”). Conform Normelor Metodologice, avizele și autorizațiile de protecție civilă se emit de către inspectoratele județene pentru situații de urgență.

Avizul de protecție civilă este emis după verificarea de conformitate cu prevederile reglementărilor tehnice în vigoare a măsurilor adoptate în documentațiile tehnice ale lucrărilor de construcții, pentru realizarea adăposturilor A.L.A. sau a punctelor

■ **Nemenținerea adăposturilor A.L.A. în bună stare de utilizare pe timpul situațiilor excepționale, corespunzător destinațiilor acestora reprezintă contravenție și se sancționează cu amendă între 1.000 și 2.000 de lei.**

de comandă, în timp de autorizația de protecție civilă certifică, în urma verificării documentațiilor tehnice și în teren, realizarea adăposturilor A.L.A. sau a punctelor de comandă.

Termenul maxim pentru emiterea avizului este de 15 zile lucrătoare, iar cel pentru emiterea autorizației este de 30 de zile lucrătoare, acestea începând să curgă de la data înregistrării cererii, dacă documentația depusă este completă. Procedura detaliată de obținere a avizului și a autorizației pentru protecție civilă, precum și documentele pe baza cărora acestea se solicită se regăsesc în Normele Metodologice.

Obținerea tuturor avizelor, autorizațiilor și acordurilor privind protecția civilă, precum și urmărirea realizării măsurilor stabilite în cuprinsul acestora reprezintă obligații ce revin proiectantului, constructorului și beneficiarului investiției iar nerespectarea acestor obligații se sancționează cu amendă de la 100 la 500 lei.

Într-o speță recentă, observăm faptul că Judecătoria Brașov a respins prin sentința civilă nr. 4643 din 24 mai 2021 plângerea contravențională formulată de proprietarul unui imobil împotriva procesului-verbal de contravenție prin care a fost sancționat pentru neobținerea autorizației de protecție civilă.

Petentul a invocat drept motiv de netemeinicie lipsa calității sale de beneficiar al investiției, și astfel lipsa calității sale de subiect activ al contravenției, el fiind proprietarul actual al imobilului după cumpărare.

Judecătoria Brașov a reținut în speță faptul că petentul, în calitate de proprietar actual al imobilului, se încadrează în categoria beneficiarilor investiției. Acceptarea interpretării petentului, conform căreia beneficiarul investiției este doar dezvoltatorul inițial al construcției, ar da naștere unei situații absurde care ar duce la imposibilitatea tragerii la răspundere a unei persoane care deține / folosește un spațiu în lipsa autorizațiilor și avizelor obligatorii emise de Inspectoratul pentru Situații de Urgență.

Astfel, în accepțiunea Legii 481/2004, calitatea de proprietar o implică automat și pe cea de beneficiar, fără a opera distincțiile operate de legislația privind disciplina în construcții între beneficiar, proiectant și constructor.

Întrarea într-un adăpost de protecție civilă din Zurich (swissinfo.ch)

Prin urmare, în situația în care dezvoltatorul inițial nu obține autorizația de protecție civilă, această obligație incumbă proprietarului actual al imobilului care poate fi sancționat ca subiect activ al contravenției.

Adăposturile A.L.A. pot fi utilizate pentru alte destinații pe timp de pace, cu obligația de a fi eliberate în situații de urgență în cel mult 24 de ore și cu informarea prealabilă a centrelor operaționale din cadrul serviciilor de urgență. Inspekția adăposturilor A.L.A. trebuie realizată periodic de către personalul de specialitate al serviciilor de urgență, deținătorii acestor spații fiind obligați să îndeplinească normele și măsurile stabilite pentru menținerea adăposturilor și a instalațiilor utilitare ale acestora în stare de funcționare.

Nemenținerea adăposturilor A.L.A. în bună stare de utilizare pe timpul situațiilor excepționale, corespunzător destinațiilor acestora reprezintă contravenție și se sancționează cu amendă între 1.000 și 2.000 de lei.

O situație relativ recentă în care procesul-verbal de contravenție a fost anulat identificăm în sentința civilă nr. 2345 din data de 20 februarie 2017 a Judecătoriei Craiova. În speță, asociația de proprietari a unui

imobil a fost sancționată întrucât subsolul imobilului, respectiv adăpostul A.L.A. a fost compartimentat cu zidărie de BCA, realizându-se boxe pentru depozitare. Asociația de proprietari a obținut anularea procesului-verbal motivând faptul că subsolul imobilului se află în proprietatea Regiei Autonome de Administrare a Domeniului Public și Fondului Locativ, nefiind astfel o proprietate comună a imobilului pentru a putea fi atrasă răspunderea reprezentanților legali ai asociației de proprietari. Astfel, chiar dacă adăpostul A.L.A. se află în subsolul unei clădiri de locuințe colective, obligațiile prevăzute în materia protecției civile revin exclusiv proprietarului adăpostului, dacă adăpostul nu face parte din proprietatea comună a imobilului.

În concluzie, activitatea privind protecția civilă trebuie avută în vedere permanent, nu doar în situații excepționale. Aceasta reprezintă nu doar o componentă a sistemului apărării naționale cu caracter obligatoriu, dar trebuie înțeleasă și ca o responsabilitate civică a cărei importanță poate va fi înțeleasă cu adevărat doar în situații excepționale, dar atunci poate fi prea târziu dacă obligațiile în materie vor fi adesea încălcate. ■